

Обзор на състоянието на дивечовите запаси в България

Инж. ПЕТЪР ПЕТРОВ – главен експерт в отдел „Ловно стопанство“ в ИАГ

Таксацията на дивеча през пролетта на 2021 г. се проведе съгласно указанията на Изпълнителната агенция по горите, дадени с писмо № ИАГ – 2928/05.02.2021 година. Ръководителите на регионалните дирекции по горите направиха необходимата подготовка за правилното ъ провеждане във всички ловностопански райони. Установяването на запасите на едрия дивеч се извърши съгласно заложените принципи в Наредба № 18/07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, както и Методиката за мониторинг на запаса на дивата свиня и едрия дивеч в Република България. При оформяне на таксационните данни са взети предвид целогодишните наблюдения върху дивеча, резултатите от ловните излети, а при дивата свиня и отпадът от африканската чума по свинете.

Държавните горски и ловни стопанства представиха в регионалните дирекции по горите резултатите от таксацията по ловностопански райони за обобщаване, като използват изготвените в електронен вид образци за държавните ловностопански райони и за районите на ловните дружини в информационната системата на ИАГ (www.system.iag.bg).

Регионалните дирекции по горите представиха в информационната системата на ИАГ обобщени таксации по ловностопански райони, придружени с писмен обзор за състоянието на дивеча и причините за настъпилите изменения в количествено и качествено отношение. От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции е видно, че таксацията на дивеча е изготвена съгласно дадените указания. Данни от проведените таксации в трите национални парка не бяха представени, поради което не са посочени. Резултатите от таксацията бяха представени в срок, като данните са отразени в съответните форми в ин-

тернет базираната информационна система на ИАГ. Анализът на резултатите налага извода, че при едрия дивеч във всички ловностопански райони като цяло се формират дивечови популации, които постепенно нарастват. Изключение има при муфлона и дивата свиня, но то е заради интензивния отстрел през миналата година и заболяването африканска чума по свинете. Получените резултати от таксацията се характеризират със следната картина при отделните видове дивеч.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общият брой на благородния елен възлиза на 32 819, от които в държавните ловностопански райони – 20 139, а в ловностопанските райони на ловните дружини – 12 680. В сравнение с миналата година запасът се е увеличил с 1413 бр., или с 4.3 %, основно в предоставените ловностопански райони – с 6.3 %. В държавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци, отдадени за стопанисване на дивеча от юридически лица по реда на чл. 36, ал. 1 от ЗЛОД, се отчита увеличаване на запаса с 3 %, което е в резултат на доброто изпълнение на инвестиционите програми към договорите за стопанисване на дивеча, регулирането на хищниците и по-ефективната охрана.

По-голям ръст на запасите има в ловностопанските райони на Регионалните дирекции по горите в Пловдив, Шумен, Русе и Ловеч. Нарастването се дължи основно на редовното подхранване, отстрела на хищници и ограничаването на браконьерството.

Половото съотношение на този вид дивеч в държавните ловностопански райони е 1:1.4 в полза на женските екземпляри.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Еленът лопатар наброява 10 523, от които 7223 – в държавните ловностопански райони, и 3300 – в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година видът бележи ръст с

211 бр. (2 %). Стопанисва се основно в оградени площи, което прави управлението на запаса чувствително по-лесно и предвидимо, насочено към извеждане на необходимата селекция за регулиране на възрастовата и половата структура с цел повишаване на качеството на трофеите. През последните години видът естествено се разселва в ловностопански райони на ловните дружини.

Половото съотношение на този вид дивеч в държавните ловностопански райони е 1:1.4 в полза на женските екземпляри. Запасът като цяло е над допустимия за страната.

СЪРНА

Броят на сърните е 125 523, от които 29 202 – в държавните ловностопански райони, и 96 321 – в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година увеличаването е с 1673 бр. (1.3 %). Анализът на данните показва, че видът поддържа бавния, но постоянен темп на завишаване на запаса, а една от причините за слабия напредък е загубата на голяма част от естествения прираст. Намаляването в някои от предоставените ловностопански райони, където няма предвидено ползване, се дължи на браконьерство, включително и от ловци, по време на провеждащите се излети за лов на дива свиня, както и на болестта „син език“. Вече може да се говори за общо стабилизиране на запаса от сърна в страната, но като цяло той е значително под допустимия.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловностопански райони е 1:1.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 40 134 екземпляра. Мерките, приложени и през 2020 г. от стопанисващите дивеча, за намаляване на запаса на дивата свиня, целящи ограничаване на разпространението на болестта АЧС, доведоха до положителни резултати. Намаляването на запаса спрямо миналата година

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА В БЪЛГАРИЯ – 2021 г.

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ										ДРЕБЕН ДИВЕЧ		
	Бл.елен	Ел. лопатар	Сърна	Дива свиня	Дива коза	Глухар	Муфлон	Алп. кози	Тибетски як	Зубър	Заяк	Фазан	Яребица
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Берковица	242	8	1621	224			24				516	108	398
Благоевград	169	212	3032	1110		369	190				2033	6	309
Бургас	2078	755	3501	905			390				1320	7	26
Варна	1455	642	1205	368			296				1264	2108	421
Велико Търново	1670	422	1832	511	18		159				486	773	15
Кърджали	427	276	1488	820	9		415				1241	707	220
Кюстендил	232	171	774	500	76	7	213				250		440
Ловеч	944	142	1121	285							128	62	
Пазарджик	475	159	1844	896	257	761	247				692		
Пловдив	1779	1607	2721	1372	916	218	978				1234	1300	1248
Русе	4278	487	2678	351			46			54	1955	1002	215
Сливен	521	71	1075	277			81				233	80	60
Смолян	456	102	1194	752	471	653	275				894		58
София	1661	1800	1648	795	218	140	545		16		399	15	237
Стара Загора	638	2	1446	372	35		43				814	465	320
Шумен	3050	256	1571	754			244				955	278	130
ДЛСР по РДГ:	20 075	7112	28 751	10 292	2000	2148	4146	0	16	54	14 414	6911	4097
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	58	60	376	56							85	18	33
УОГС - Юндола		51	66	57		4	62				36		
МНО	6		9										
Предост. на др. ведомства:	64	111	451	113	0	4	62	0	0	0	121	18	33
Берковица	262		7503	2139							27 324	32 124	36 079
Благоевград	6	4	3727	1800							18 379	397	11 869
Бургас	868	120	4721	1362							22 364	3425	18 066
Варна	510	161	3369	935			160				23 691	17 857	21 529
Велико Търново	1820		7313	2476			99				14 257	23 188	4799
Кърджали	600	1435	12 544	3387			8				25 398	12 824	19 868
Кюстендил	14		4491	2400							7661	30	12 735
Ловеч	1032		9704	1778							34 069	34 547	14 929
Пазарджик	57	12	3359	1645		65					14 935	2169	22 799
Пловдив	296		5117	1695	35	60					33 524	21 596	68 442
Русе	1557		3688	408							38 065	16 917	10 390
Сливен	964	34	5267	1424			43				30 741	9826	33 331
Смолян	698	50	6846	1772	863	1220	45				11 714		1576
София	258	50	10 555	4381	16	13					15 494	3258	20 492
Стара Загора	440	9	3852	1229	35		62				15 888	13 603	26 525
Шумен	3227		4032	810							14 272	5247	9620
Еледжик	19	215	172	68			23				34		20
Студен кладенец	52	1210	61	20			4			11	110		
ПЛСР по РДГ :	12 680	3300	96 321	29 729	949	1358	444	0	0	11	347 920	197 008	333 069
ОБЩО ДЛСР 2021 г.	20 139	7223	29 202	10 405	2000	2152	4208	0	16	54	14 535	6929	4130
ДЛСР 2020 г.	19 531	7206	29 420	12 945	1829	1942	4317	0	19	55	14 356	7503	4211
% спрямо 2020 г.	3.0	0.2	-0.7	-24.4	8.6	9.8	-2.6		-18.8	-1.9	1.2	-8.3	-2.0
ОБЩО ПЛСР 2021 г.	12 680	3300	96 321	29 729	949	1358	444	0	0	11	347 920	197 008	333 069
ПЛСР 2020 г.	11 875	3106	94 430	37 452	828	1291	363	0	0	7	339 768	185 093	324 370
% спрямо 2020 г.	6.3	5.9	2.0	-26.0	12.8	4.9	18.2				2.3	6.0	2.6
ВСИЧКО 2021 г.	32 819	10 523	125 523	40 134	2949	3510	4652	0	16	65	362 455	203 937	337 199
Всичко 2020 г.	31 406	10 312	123 850	50 397	2657	3233	4680	0	19	62	354 124	192 596	328 581
% спрямо 2020 г.	4.3	2.0	1.3	-25.6	9.9	7.9	-0.6		-18.8	4.6	2.3	5.6	2.6

ХИЩНИЦИ				
Кеклик	Вълк	Чакал	Лисица	Ск. кучета
15	16	17	18	19
100	69	127	248	10
842	198	3	560	91
	156	921	456	37
		595	319	56
	43	180	229	32
75	56	344	320	128
65	44	23	149	22
	31	94	97	8
5	71	4	277	53
60	86	67	310	12
	1	600	281	112
30	42	196	180	16
74	69		334	64
4	61	140	203	48
50	38	211	175	46
	26	637	391	140
1305	991	4142	4529	875
	6	10	20	25
	2		12	
0	8	10	32	25
299	108	3794	3048	1779
6611	288	346	1794	694
694	184	5315	2451	878
	3	4281	2253	1813
	41	4073	2774	2095
2586	275	5162	4031	1918
867	116	828	1309	886
210	25	4631	3013	2446
61	23	1092	1314	614
561	60	2479	2210	1136
	4	3008	2314	1799
589	166	4708	2641	808
957	150	7	2337	792
715	206	3366	3089	1903
411	38	4770	2258	1008
	16	4378	2779	1709
		16	29	5
40	10	30	30	10
14 601	1713	52 284	39 674	22 293
1305	999	4152	4561	900
1227	960	3927	4568	922
6.0	3.9	5.4	-0.2	-2.4
14 601	1713	52 284	39 674	22 293
15 280	1626	47 376	38 053	22 380
-4.7	5.1	9.4	4.1	-0.4
15 906	2712	56 436	44 235	23 193
16 507	2586	51 303	42 621	23 302
-3.8	4.6	9.1	3.6	-0.5

е с 10 263 бр. (25.6 %) и като цяло за всички ловностопански райони беше сведен под допустимия. Въпреки това разпространението на африканската чума по свинете е притеснително заради появата на вторични огнища.

ДИВА КОЗА

Общият брой на дивата коза възлиза на 2949. Увеличаването на запаса спрямо миналата година е с 292 бр. (9.9 %). Общата численост на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни за 2021 г. от трите национални парка. Популацията на вида на територията на РДГ – Смолян, е стабилна (наличният запас е над допустимия) и е налице естествено разселване на вида в ловностопанските райони, стопанисвани от ловните дружини.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4652, с 28 (0.6 %) по-малко в сравнение с 2020 година. В държавните ловностопански райони запасите от вида са намалели с 2.6 %, в т.ч. в ДЛС „Женда“ – Кърджали, с 32 %. Запасите в ловностопанските райони на ловните дружини са се увеличили с 18.2 %. Муфлонът се стопанисва основно в оградени площи, което прави управлението на запаса значително по-лесно, насочено към извеждане на необходимата селекция за регулиране на възрастовата и половата структура с цел повишаване на качеството на трофеите. През последните години видът естествено се разселва и в ловностопански райони на ловните дружини.

ГЛУХАР

Запасът от глухар е 3510 бр., като в сравнение с миналата година има увеличаване с 277 бр. (7.9 %). Въпреки загубата на местообитания, намаляването на основната хранителна база на вида, загубите от браконьерство и други неблагоприятни фактори запасът се стабилизира и увеличава.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

Заек – 362 455 бр.,
увеличаване с 8331 бр. (2.3 %).

Фазан – 203 937 бр.
увеличаване с 11 341 бр. (5.6 %).

Яребица – 337 199 бр.
увеличаване с 8618 бр. (2.6 %).

Кеклик – 15 906 бр.
намаляване с 601 бр. (3.8 %).

Основната причина за слабия ръст на запасите от дребен дивеч е постепенното изчезване на естествените му местообитания най-вече в Северна България. Към нея трябва да добавим браконьерството и голямото разпространение на хищниците. Застрашен от изчезване е кекликът, защото ежегодно се разселват много малки количества, а естествените местообитания на вида намаляват. Реалната численост на дребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2021 г. в страната има 2712 вълка, с 126 (4.6 %) повече от миналата година. Чакалът се е увеличил с 5133, или с 9.1 %, и броят му достигна 56 436. Запасът от лисица е 44 235 бр., като увеличаването спрямо 2020 г. е с 1614 (3.6 %). По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 23 193 скитащи кучета. При тази висока численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През изминалата година като цяло здравословният статус на дивеча беше добър, с изключение на появата на вторични огнища на африканска чума по дивата свиня, отделни огнища на заболяването син език по преживните животни и болестта птичи грип. И през 2021 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекция в популациите при едрия дивеч трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествени трофеи. Необходимо е упражняване на адекватен и ефективен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДЛС и юридически лица) със съдействието на МВР по места срещу браконьерството, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците и стриктно спазване на Закона за лова и опазване на дивеча и действащата нормативна база. 🍎